

Učitelji-knjižničarji! Tudi za odrasle je izšlo v založbi Učiteljske tiskarne mnogo lepih knjig.

86 Din, v pol franc. vezavi 92 Din, pošt-nina 4 Din več.

Pravkar izdani 4. zvezek Jurčičevih zbranih del vsebuje devetero raznolikih spisov iz dobe njegovega dunaj-skega univerzitetnega šolanja v letih 1866.—1868., sad bujno-plodovitega ta-lenta in pisateljevih gmotnih neprilik ko je pisal zaradi denarja za Mohorjevo družbo ljudske povestice z nраво po-učne tendence (Golida, Dva brata, Sin kmetskega cesarja). Izrazito zgodovinska povest njegovega romantično-reali-stičnega pripovedništva je »Hči mestne-ga sodnika«, drastično-humoristična v ljudskem jeziku napisana je »Kozlov-ska sodba v Višnji gori«. V dosedaj prvič med spisi priobčenem »Božidarju Tirt-lju« ironizira Jurčič prvi med slovenski-mi pisatelji puhloglavega »rodoljuba«, beračeva pripoved »Nemški valpet«, opisuje drastičen »original« na kinetič, humoristično koncipirana »Črta iz živ-ljenja političnega agitatorja«, priobčena v novoustanovljenem »Slov. Narodu«, je feljtonistična enodnevnic. V »Sosedo-tem sinu« nam je upodobil dejansko vsakdanje življenje nekdanje dolenske vasi v pristni domači govorici. Ko smo si osvežili vsebino pričujočega zvezka, moramo pritrditi uredniškovi sodbi, ki pravi: »Ako gledamo na Jurčičevo delo literarno-zgodovinsko, iz perspektiv te-danje naše literature, moramo reči, da ga takrat in še dolgo pozneje nismo imeli Slovenci beletrista, ki bi bil tako mnogostranski in takšen mojster v ne-prisiljeno-didaktični »ljudski povesti«, v romantično zaobljeni zgodovinski ter etnografski noveli in realistični »vaški povesti«. — Pričujoči zvezek spada med najboljše literarne proizvode letošnjega leta.

—k Dr. France Veber: Estetika. Psihološki in normativni temelji estetske pameti. XVI + 344 str. 8°. Publikacija »Znanstvenega društva za hu-manistične vede v Ljubljani«. Natisnila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani. 1925. Splošna knjižnica — znanstvena zbirka št. IX. Cena broš. Din 150.—, vez. Din 162.—.

Uvodne misli se počajo s predmetom in na-čelnim delokrogom estetike. Avtor dokazuje me-todično in stvarno prioriteto takozvane psiho-leške estetike pred »objektivno«, zahteva poleg prve še normativno, ki pa jo po njenem delo-krogu ostro loči od psihološke, podaja provizorni oris načelne strukture vsega estetskega doživlja, končno pa še metodiko sledečih izvajanj.

Prvi del je psihologija elementarnega estet-skega doživljanja. Avtor opiše in opredeli estet-sko čustvo, razlikuje med zakonitimi pavrstami golega predstavljanja, kar mu omogoči, prenesti svojo definicijo estetskega čustva na vse slučaje. Nato določi zakonito mesto, ki gre napram estet-skemu čustvu tudi »lepoti« in »grdoti« sami, in izklesane neobhodne analitične in empirične relacije na vsakem estetskem čustvu. Vse to ga vede do končnega orisa načelne strukture vsakega estet-skega čustva in pristojnega estetskega objekta ter do ugotovitve zakonite šestorice »elementar-nih estetskih objektov«.

Drugi del je psihologija kompleksnega estet-skega doživljanja. Po načelnem razmotrivanju o razlikah med elementarnim in kompleksnim estet-skim doživljanjem ugotavlja avtor osobito dvoje kriterijev za svojo nadaljnjo izvedbo zakonitih pavrst kompleksnega estetskega čustvovanja. Prvič utegnemo nahajati na objekti estetskega čustva še posebne relacije, drugič pa utegnemo estetsko čustvo samo biti v zakonitih analitičnih in empiričnih zvezah z ostalim čustvovanjem in stremljenjem. Iz prvega slučaja izvaja nato zakoni-to šestorico »elementarnih estetskih kategorij«, ki jo po pretrusu drugega slučaja dopolni še s šestorico, oziroma štirinajstorico »posebnih« takih kategorij. Vse to mu končno omogoča, po-dati načelno karakteristiko vsakega (elementar-nega in kompleksnega) estetskega duševnega stanja in pristojnih estetskih objektov ter odbiti nasprotno teorijo.

Tretji del je normativna estetika, pojmovana kot »logika estetske pameti«. Avtor poda kritiko sodobnega pojmovanja estetske norme in oriše lastno stališče, ki mu omogoča, prenesti svoje pojmovanje človeškega spoznavanja tudi na estetsko polje in ugotoviti zanimiv paralelizem med umskim in estetskim področjem klub ostalim razlikam med njima. Zato mu tudi normativna estetika na estetskem polju ni nič drugega, nego tradicijska, n. pr. Aristotelova logika — na um-skem.

Četrty del prenaša gornje izsledke še pose-bej na vprašanje umetnosti, podaja definicijo in psihološki izvor umetnosti, ne klasifikacijo in mesto v kulturnem in splošno biološkem razvoju človeštva. Knjigi je pridejan tudi izčrpen stvarni register.

—k Naoružanje pešadije i konjice, pomočna knjiga za mlade nastavnike i vojnike, I. deo Opis naoružanja od potpukovnika Voj. Dj. Kostića. Knjiga je broširana, veličine 8°. Strana ima 448. Cena je Din 40.—, u tvrdom povezu Din 50.—. Goričar i Leskošek, veletrgovina sa hartijom, pi-sačim i crtačim priborom, uzdavačka knjižara u Celju — Slovenačka.

Za sada ova je knjiga štampana samo lati-nicom, pošto nije bilo mogućnosti, da bude odmah izdana i u cirilici. Ova knjiga imaće još dva dela i to: II. deo slike i III. deo taktična upotreba. Ovi delovi su u izradi. Isto tako moramo preporučiti za dolazeće rekrute i niže pobrojane knjige: Voj. Dj. Kostić: Šta treba kao vojnik da znam? Latin., broš. Din 24.—, vezana Din 30.—. Voj. Dj. Kostić: Šta treba kao vojnik da znam? Ciril., broš. Din 24.—, vezana Din 30.—. Voj. Dj. Kostić: Vojnički bukvar sa čitankom. Latinicom, broš. Din 12.—, Voj. Dj. Kostić: Vojnički bukvar sa čitankom. Ci-

rilicom, broš. Din 12.—. Knjiga »Šta treba kao vojnik da znam« pregledana je i preporučena od strane Pešad. Inspekcije sa I. P. br. 1161 od 23. aug. 1922. god., a izašla je do sada već u IV iz-danja. Knjiga »Vojnički bukvar sa čitankom« na-građena je novčano od strane Gosp. Min. Vojске i Mornarice sa Dj. br. 49.113 od 27. nov. 1923. g.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz Pov. UJU — Ljubljana.

+pov Seja širjega sosveta. Zaradi seje širjega glavnega odbora UJU v Beogradu se vrši seja širjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana v nedeljo, dne 10. januarja 1926. Dnevni red seje objavimo v prihodnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

Izpremembe pravil UJU, ki so bile spre-jete na 3. glavni skupščini dne 6. avgusta 1923 v Ljubljani.

B.

Član 12.

Povereništvo vodi poverenik s po-krajinskim svetom koji je uži i širi.

Član 13.

U užem savetu Poverjeništvu jesu: 12 članova i 3 zamenika. Članovi Uprav-nog Odbora Poverjeništvu biraju između sebe predsednika, podpredsednika, taj-nika, blagajnika i urednika pokrajinskog glasila; no blagajnik i urednik pokrajinskog glasila mogu po ukazanoj potrebi biti i van poverjeništvu.

Član 14.

U širem su savetu osim užega i svi predsednici sreskih društava.

Član 15.

U slučaju da koji od članova Gl. Od-bora ili Poverjeništvu da ostavku u toku godine, to će mesto popuniti zamenik po redu izbora.

Ako bi ostavku dao koji od časnika (isključivo: predsednik, podpredsednik), onda će Gl. Odbor, odnosno Uprava Po-vereništva, na njegovo mesto iz svoje sredine izabrati jednoga od članova Gl. Odbora odnosno Poverjeništvu, a ako časnik daje ostavku ne samo na položaj, koji je zauzimao u Gl. Odboru odnosno Povereništvo, no i na članstvo u istom, onda će se prvo popuniti odbor potrebnim brojem zamenika po redu izbora pa po-tom izvršiti izbor časnika, koji su dali ostavku.

U slučaju, da se radi ponovnog iz-bora predsednika ili kog drugog od po-menutih časnika Gl. Odbora ne bi mogla održati sednica Upravnog Odbora, mogu članovi iz unutrašnjosti u zatvorenim pi-smima dati svoj glas za onoga, kome po-veravaju u dotičnu dužnost.

Član 16.

O izboru i promenama u Povereništvu izveštava se Glavni Odbor.

Povereništva su dužna izraditi svoja pravila u saglasnosti sa ovim pravilima i podneti ih na odobrenje Gl. Odboru.

VII. Skupštine i sastanci.

Član 17.

Izvršni Odbor svake godine najdalje do 15. avgusta saziva Glavnu Skupštinu Udruženja. On njoj određuje dnevni red, mesto i dan sastanka. Glavnu Skupštinu sastavljaju: Upravni Odbor sa Nadzor-nim, svi članovi Povereništva, njihovi Nadzorni Odbori i predsednici sreskih društava sa njihovim biranim izaslanici-ma. Društva do 50 članova biraju 1 izaslanika, do 100 — 2, do 150 — 3 i t. d.

Glavnoj Skupštini predsedava pred-sednik ili podpredsednik Gl. Odbora.

Član 18.

Pokrajinske skupštine sastaju se svake godine najdalje do 10. avgusta. Povereništva će na vrijeme objaviti dnevni red i mesto sastanka.

Ovu skupštinu sastavljaju svi članovi užega saveta sa Nadzornim Odborom, svi predsednici sreskih društava i na svakih 50 članova po jedan izabrani delegat sre-skoga društva, koje pripada tome Pove-reništvu.

Član 19.

Na glavnim i pokrajinskim skupšti-nama mogu prisustvovati i ostali članovi udruženja sa pravom govora, ali ne i od-lučivanja.

Izaslanici za skupštine, članovi Po-vereništva i Glavnog Odbora ili Nadzor-nog Odbora, kao i njihovi zamenici ne mogu biti privremeni učitelji ni vršio-ci dužnosti učiteljske.

Član 20.

Kongres sviju članova Udruženja sa-staje se kad god to prilike zatraže a po pravilu svake treće godine. Dan, mesto i dnevni red određuje Glavni Odbor.

Kongresu predsedavaju: predsednik ili podpredsednik Glavnog Odbora i pred-sednici Povereništva, koji su prisutni.

Član 21.

Sastanci sreskih učit. društava vrše se prema njihovim pravilnicima.

Izbori se vrše najdalje za 2 meseca od početka školske godine i važe na go-dinu dana.

IX. Izbori.

Član 26.

Izbor Uprave, Nadzornog Odbora i Časnog Suda Udruženja vrši Glavna Skupština većinom glasova za 3 godine.

Član 27.

Izbor Uprave, Nadzornog Odbora i Časnog Suda Povereništva vrši Pokra-jinska Skupština većinom za doba od 3 godine.

Član 28.

Izbori se obavljaju tajno (listama), ako ih skupština ne izvrši aklamacijom. (Konec.)

Gibanje okrajnih društva v Sloveniji.

Vabila:

= DRUŠTVO UČITELJIC vabi vse članice in prijateljice društva na svoj občni zbor, kateri se bo vršil v Ljubljani dne 28. decembra t. l. ob pol 10. uri na šentjakovski šoli. Dnevni red: 1. Poro-čilo tajnice. 2. Poročila blagajničarke. 3. Načrt za ženska ročna dela. 4. Poro-čilo o skupščini Nar. ženskega saveza v Skoplju. Poroča gđ. Vita Zurančičeva. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. — Odbor.

Poročila:

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 14. novembra t. l. v Ptuj. Vsled poplav je bila udeležba bolj pičla, kajti navzočih je bilo le 69 članov.

Po običajnem otvoritvenem pozdra-vu tov. predsednika se je prečital in odo-bril zapisnik prejšnjega zborovanja.

Dopisi. Izmed dopisov je omeniti onega, v katerem predlaga društvo Uči-teljski dom zvišanje članarine na letnih 100 Din. Predlogu se ugod.

Predavanje. Tovariš Šestan je nato-obrahnaval temo: »Srbske narod-ne pesmi. Z vidnim zadovoljstvom so sledili navzoči tovariši predavatelju, ki je v zanimivi obliki razpredelil srbske narodne pesmi ter pokazal vse lepote istih. Odobravanje tovarišev in tovari-šic naj mu je bila zahvala za lepo uro zborovanja, obenem pa tudi prošnja za nadaljevanje ciklusa obljubljenih preda-vanj.

Poročilo o državni skupščini v Su-botici je spopolnil tov. Šestan z nekate-rimi točkami, ki jih »Učit. Tovariš« ni

natisnil. Tudi to poročilo je splošno uga-jalo.

Slučajnosti. Tov. Majcen zahteva, da se stavi na dnevni red prihodnjega zbo-rovanja tema: Osnutek poslovni-ka obrambnega odseka. Zahte-vi se bo ugodilo.

Tov. Peček vpraša, kakšno stališče zavzema poverjeništvu UJU v Ljubljani napram kompetencam. Tov. predsednik mu odgovori, da nobenega, ker so vsi kompetenti včlanjeni v UJU.

Tov. knjižničar sporoča, da bo sre-ska učiteljska knjižnica vsakokrat na dan zborovanja ob 9. uri odprta.

Prihodnje zborovanje bo prvo so-boto v decembru.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je zbo-rovalo 14. novembra t. l. ob 10. uri v ma-riborskem »Narodnem domu«. Udeležilo se je od 114 članov 72.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, osobito oba tov. sreska nadzornika ter predavatelja g. prof. F. Finka, dalje še nove člane: Šajna, Filipčiča, Fabjana, Ašiča in Polanca. Zatem izreka A. Knafl-liču sožalje radi smrti njegovega sina. V spomin pokojnemu tov. Gselmanu, biv-šemu našemu društveniku, zakličejo na-vzoči trikratni Slava!

Zapisnik in dopisi se vzamejo na znanje.

G. prof. Fink nam je pojasnjeval o ureditvi in izvršitvi »celotnega« pouka, ki naj sloni na življenjskih skupinah. V zvezi s tem se je razvila debata o novih učnih načrtih, v katero so posegli tov. Godčeva, Vauda, Fink.

Tov. Vauda referira o panogah ro-kotvornega pouka na podeželskih osnov-nih šolah. Debate so se udeležili, oba nad-zornika Koropec in Tomažič in tov. Pe-trovič in Čonč. Tozadevna resolucija se odpošlje poverjeništvu UJU, Ljubljana.

Tov. Godčeva govori o izpreminje-valnih predlogih k poslovniku UJU pov. Ljubljana. Tudi ta predlog se pošlje na isti naslov.

Referat tov. Knafliča odpade radi njegove odsotnosti.

V zadevi bivše okrajne učiteljske knjižnice se društvo zedini v tem, da se ista združi z mariborsko mestno učiteljsko v eno ter jo nastaniti nekje v sredini mesta.

S pičlo večino je bil sprejet predlog odbora, da plača brezizjemno vsak član-ica za Učiteljski dom za dobo treh let sto dinarjev letno s pridržkom, ako se v tem času službeni prejemki ne reducirajo. Predlog tov. Šijanec v zadevi pre-urejanja šolskega ustroja, kakor: nastav-ljanje, premeščanje in upokojitve učiteljstva, potem izpremenjava učnih načrtov, redov in slično med šolskim letom kot škodljivo učnim uspehom, se odpošlje poverjeništvu Ljubljana.

Prihodnje zborovanje meseca janua-ria. — Šijanec, predsednik in za-pisnikar.

Radi izborne kvalitete Vam priporo-čamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR

Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

PRIMERNO BOŽIČNO DARILO

JE LIČNO VEZAN ZVONČEK

Tovarišice in tovariši, spom-nite na to starše prihodnje dni in priporočajte nakup našega mladinskega lista. Uprava ima še na zalogi sledeče letnike: 1919, 1920, 1921, 1923, 1924, in 1925.

CENA VEZANIM LETNIKOM à 45 DIN